

Nationell strategi för motståndskraft i samhällsviktig verksamhet 2026–2030

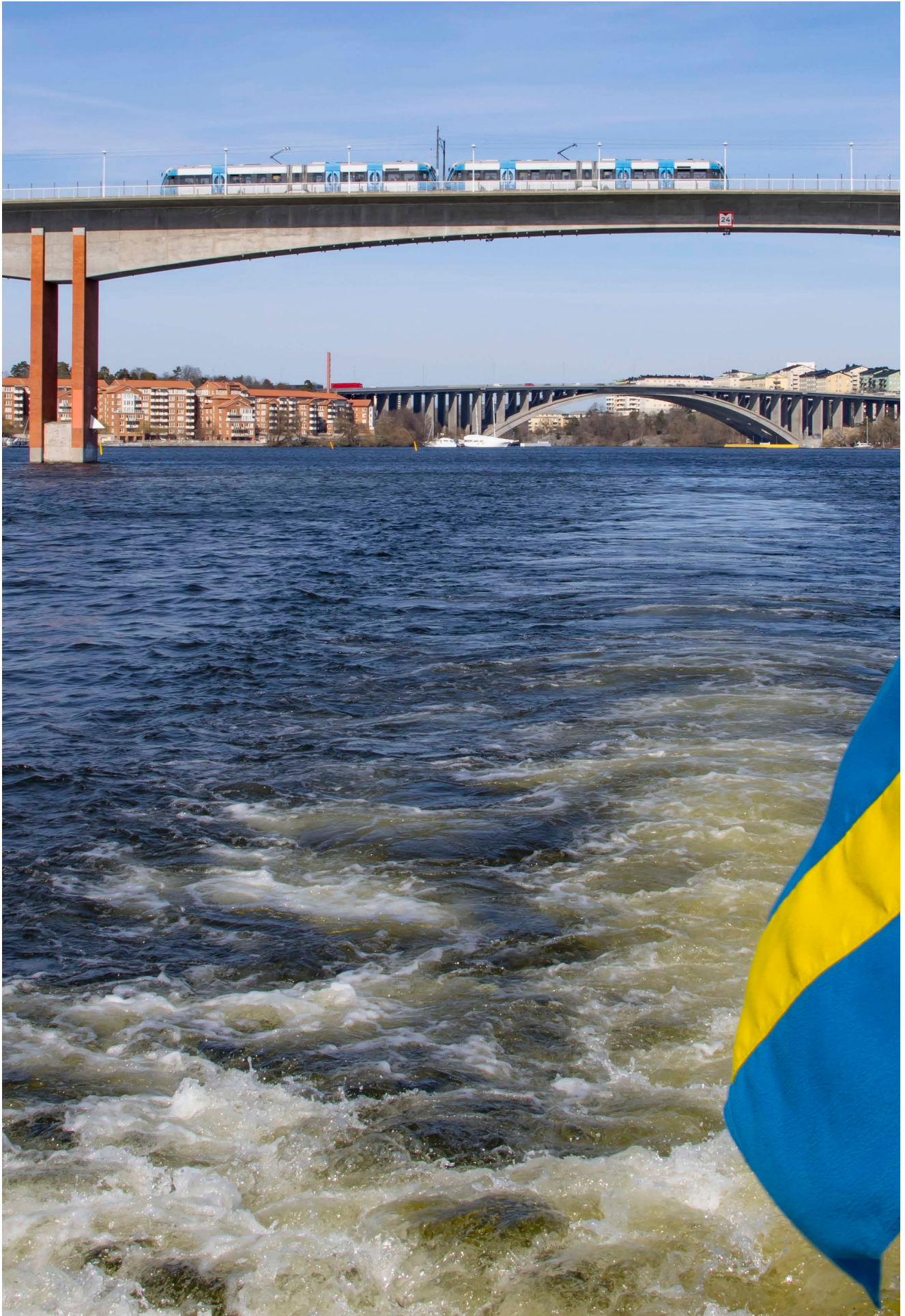
Regeringskansliet
Försvarsdepartementet

Nationell strategi för motståndskraft i samhällsviktig verksamhet 2026–2030

Innehåll

Förord	7
1. Inledning	9
1.1 Målgrupp	12
1.2 Strategins utgångspunkter	12
1.3 Motståndskraft i samhällsviktig verksamhet behöver stärkas	16
1.3.1 Hot och risker	17
1.3.2 EU, Nato och Norden	21
2. CER-direktivet stärker Sveriges motståndskraft	25
2.1 Beskrivning av CER-direktivet	25
2.2 Sveriges beredskapssystem	28
2.3 Sveriges beredskapssystem i förhållande till CER-direktivet	31

3. Regeringens inriktning	33
3.1 Fokusområde A: Ett motståndskraftigt Sverige	34
3.2 Fokusområde B: Systematiskt och effektivt arbete för stärkt motståndskraft i samhällsviktig verksamhet	35
4. Genomförande och uppföljning	37
Centrala begrepp i strategin	38

Förord

Carl-Oskar Bohlin
Minister för civilt försvar

Motståndskraften i vårt samhälle bygger på att samhällsviktig verksamhet fungerar – även under allvarliga störningar och påfrestningar. Förmågan att upprätthålla energiförsörjning, finansiella tjänster, hälso- och sjukvård, transporter, kommunikationer, utrikeshandel och andra samhällsbärande funktioner är avgörande för Sveriges säkerhet och självständighet. Att stärka vår motståndskraft är en central del av vårt arbete med det civila försvaret.

Totalförsvaret är hela samhällets ansvar. Det vilar på vår gemensamma förmåga att samverka och agera, oavsett om vi representerar en myndighet, ett företag, en kommun eller en ideell organisation. Ingen aktör kan ensam möta de utmaningar som ett allvarligt säkerhetsläge innebär – men tillsammans kan vi stå starka, skydda civilbefolkningen och säkerställa att samhällets mest grundläggande funktioner fungerar även i kris och krig.

Säkerhetsläget i Sveriges närområde är allvarligt och kommer sannolikt att vara det under lång tid framöver. Vi behöver därför nu kraftsamla för att bygga robusthet och uthållighet i samhällsviktig verksamhet. Det handlar om att förbereda, planera och vidta konkreta åtgärder redan i dag. Varje beslut, varje övning och varje investering som stärker förmågan att motstå störningar är ett steg för ett mer motståndskraftigt Sverige.

Strategin och den tillhörande handlingsplanen pekar ut en riktning och ambitionsnivå för att stärka motståndskraften i samhällsviktig verksamhet. Jag vill uppmana våra myndigheter, näringslivet och alla verksamhetsutövare att inse att var och en – precis som för alla delar av totalförsvaret – också spelar en avgörande roll för Sveriges motståndskraft. Endast tillsammans kan vi säkerställa att Sverige står väl rustat för att möta både dagens och morgondagens utmaningar.

Vi har mycket att bygga vidare på – en välutbildad befolkning, ett starkt näringsliv, en effektiv offentlig sektor och ett samhälle grundat på demokrati och tillit. Det är dessa värden vi måste fortsätta att värna om, och det är genom gemensamt ansvarstagande vi säkerställer att de består.

Nu krävs handlingskraft, uthållighet och samarbete. Tillsammans stärker vi Sveriges motståndskraft, skyddar vår befolkning och värnar vår frihet.

Foto av Carl-Oskar Bohlin:
Kristian Pohl AB/Regeringskansliet

Foto (vänster): Niklas Forsström/
Regeringskansliet

1. Inledning

Europeiska unionen (EU) arbetar aktivt med att stärka motståndskraften på flera områden, inte minst för samhällsviktig verksamhet. CER-direktivet¹ är ett av flera initiativ som syftar till att stärka medlemsstaternas arbete med motståndskraft i samhällsviktig verksamhet och syftar till att bidra till en starkare och mer robust union. I CER-direktivet återfinns bland annat krav på medlemsstaterna att ta fram en strategi för att stärka kritiska entiteters, i denna strategi kritiska verksamhetsutövers, motståndskraft. Strategin ska, tillsammans med den nationella riskbedömningen², ligga till grund för arbetet med att identifiera kritiska verksamhetsutövare.³ Regeringen har valt att omhänderta kravet på en strategi genom att anta en nationell strategi för motståndskraft i samhällsviktig verksamhet som även omfattar verksamhet som inte träffas av krav i direktivet. Strategin har en bredare ansats än direktivet i syfte att ge ett värde för så många verksamhetsutövare som möjligt inom såväl offentlig som privat sektor i deras arbete med motståndskraft. Den breda ansatsen ger möjlighet att både utgå från nationella behov av ökad motståndskraft och de krav som ställs på vissa kritiska verksamhetsutövare i och med implementeringen av CER-direktivet. Strategin baseras på nationella behov utifrån existerande hotbild samt utgår från CER-direktivets allriskperspektiv för att möta en bred palett av utmaningar.

Det övergripande syftet med strategin, med tillhörande handlingsplan, är att ge en tydlig riktning för det arbete som krävs för att stärka motståndskraften i samhällsviktig verksamhet i Sverige och Europa. Stärkt motståndskraft bidrar till mer robusthet, och därmed en ökad förmåga att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner vid samhällsstörningar i hela hotskalan, från vardag och fredstida krissituationer, till höjd beredskap och ytterst krig. För att uppnå detta krävs att alla inser vikten av att stärka motståndskraften i samhällsviktig verksamhet.

I Sverige utgår beredskapsarbetet från det svenska beredskapssystemet (se avsnitt 2.2), och det är viktigt att arbetet med att bygga motståndskraft inom det systemet fortsätter att utvecklas. Samtidigt innebär implementeringen av CER-direktivet att särskilda krav kommer att ställas på ett antal verksamhetsutövare som tillhandahåller samhällsviktiga tjänster, så kallade kritiska verksamhetsutövare. Strategin tydliggör hur det bredare arbetet med att stärka motståndskraften i samhällsviktig verksamhet hänger ihop med de krav som ställs inom ramen för CER-direktivet.

1 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2557 av den 14 december 2022 om kritiska entiteters motståndskraft och om upphävande av rådets direktiv 2008/114/EG.

2 Artikel 4 och artikel 6.2 i CER-direktivet.

3 I denna strategi omnämns strategin som "en strategi för motståndskraft i samhällsviktig verksamhet" jämfört med direktivets benämning "en strategi för att stärka kritiska entiteters motståndskraft". Begreppen samhällsviktig verksamhet och samhällsviktig tjänst definieras på s. 37.

I strategin fastställs strategiska mål, grupperade i fokusområden. Strategin ska genom sina fokusområden och strategiska mål utgöra en inriktning för arbetet med att säkerställa ett samhälle med hög förmåga att motstå och återhämta sig från olika typer av störningar.

Foto: Niklas Forsström/Regeringskansliet

De två fokusområdena är:

- Ett motståndskraftigt Sverige.
- Systematiskt och effektivt arbete för stärkt motståndskraft i samhällsviktig verksamhet.

Till strategins fokusområden och mål kopplas en handlingsplan, med ett antal aktiviteter som svarar mot regeringens inriktning att öka Sveriges motståndskraft och kraven i CER-direktivet. I handlingsplanen anges åtgärder och aktiviteter som stödjer genomförandet av strategin. Planen kommer att uppdateras vid behov för att stegvis uppnå målen.

Strategin ska, tillsammans med den nationella riskbedömningen som varje medlemsstat i EU åläggs att ta fram enligt CER-direktivet, beaktas i arbetet med att identifiera kritiska verksamhetsutövare i enlighet med kraven i direktivet.⁴

⁴ Artikel 6 i CER-direktivet.

Bygga motståndskraft i samhällsviktig verksamhet

Centralt för att bygga motståndskraft i samhällsviktig verksamhet är att arbeta systematiskt med sin organisations säkerhets- och beredskapsarbete. Det görs genom att bland annat arbeta med riskhantering och kontinuitetshantering utifrån ett allriskperspektiv som stärker förmågan att hantera oönskade händelser, däribland olyckor, naturkatastrofer, hybridhot, terroristbrott och cyberattacker. Genom att arbeta systematiskt skapas förutsättningar för att kunna förebygga, förbereda för, stå emot och hantera oönskade händelser.

Riskhantering tar sin utgångspunkt i att identifiera och hantera de risker som kan påverka verksamheten. Genom att systematiskt identifiera, analysera, utvärdera och behandla risker kan organisationen hantera osäkerheter i sin omgivning. Kontinuitetshantering tar sin utgångspunkt i vad som ska levereras och de resurser som behövs för att säkerställa leveransen vid olika typer av störningar. Arbetet fokuserar på att planera för att kunna upprätthålla verksamhet på en acceptabel nivå, oavsett vilken typ av störning som en organisation utsätts för. Cybersäkerhetsarbete tar sin utgångspunkt i att skydda information och de nätverks- och informationssystem som behövs för att verksamheten ska fungera, och genomsyrar allt beredskapsarbete. Arbete med att hantera oönskade händelser inkluderar incident- och krishantering samt samverkan och ledning vid samhälls störningar. Det tar sin utgångspunkt i att organisationer behöver ha en beredskap för att hantera oönskade händelser av olika allvarlighetsgrad när de inträffar.

Källa: Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2024) Skydd av samhällsviktig verksamhet – Ökad motståndskraft genom arbete med riskhantering, kontinuitetshantering, informations- och cybersäkerhet och hantera oönskade händelser.

1.1 Målgrupp

Den nationella strategin för motståndskraft i samhällsviktig verksamhet och den tillhörande handlingsplanen ska vara till nytta för organisationer i hela samhället. Den syftar till att ge stöd till både offentliga och privata aktörer i deras arbete för stärkt motståndskraft. Sveriges motståndskraft är en angelägenhet för alla i vårt samhälle. Strategin pekar ut regeringens långsiktiga inriktning för arbetet med motståndskraft i samhällsviktig verksamhet och utgör ett stöd för alla aktörer som bedriver, tillhandahåller eller stödjer samhällsviktig verksamhet och bidrar till uppbyggandet av det civila försvaret.

Genomförandet av CER-direktivet innebär att vissa myndigheter kommer att få ett särskilt tillsynsansvar och vissa verksamhetsutövare kommer att identifieras och omfattas av krav på att bland annat vidta åtgärder för att stärka sin motståndskraft (se avsnitt 2.1). Strategin ska kunna användas som ett stöd i arbetet med att stärka motståndskraften i Sverige.

1.2 Strategins utgångspunkter

Det allvarliga säkerhetsläget ökar behovet av motståndskraft. Sveriges medlemskap i Nato och uppbyggnaden av det svenska totalförsvaret är viktiga steg för att öka säkerheten och motståndskraften i Sverige.⁵ Sverige måste vara förberett på och kunna hantera alla slags samhällsstörningar som riskerar att orsaka skada, direkt eller indirekt. Samhällets aktörer behöver förbereda sig och planera för olika typer av händelser. Anledningen är att det finns grundläggande värden som ska skyddas, så kallade samhällets skyddsvärden som beskrivs närmare nedan.

Samhällets skyddsvärden är kopplade till mål formulerade av riksdag och regering. I grunden är alla värden likvärdiga och ska inte ställas mot varandra. Men beroende på samhällsstörningens art och omfattning kan skyddsvärdena behöva vägas mot varandra och prioriteras på olika sätt.⁶

De värden som ska skyddas är:

- människors liv och hälsa.
- samhällets funktionalitet.
- demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.
- nationell suveränitet.
- miljö och ekonomiska värden.

⁵ Säkerhetspolisens lägesbild 2024/2025.

⁶ Krisberedskap på regeringen.se och Nationell säkerhetsstrategi (skr. 2023/24:163).

Genom att öka motståndskraften i samhällsviktig verksamhet stärks även skyddet av dessa värden då dessa verksamheter upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden och/eller säkerhet. CER-direktivet ställer krav på motståndskraft mot hela spektrumet av hot, från olyckor till antagonistiska angrepp, och att kritiska verksamhetsutövare vidtar åtgärder för att säkerställa sin motståndskraft (se avsnitt 1.3.1 om hot och risker samt avsnitt 2.1 för beskrivning av CER-direktivet).

För att säkerställa samstämmighet och effektivitet är strategin utformad så att den integrerar, när så är möjligt, med andra relevanta nationella och sektorsspecifika strategier, planer eller dokument (se fördjupningsruta nedan). Arbetet med att minska sårbarheter och stärka motståndskraften i samhället är ett åtagande som speglas i

Exempel på relevanta nationella och sektorsspecifika strategier, planer eller dokument

- Den nationella säkerhetsstrategin
- Totalförsvaret 2025–2030 (prop.2024/25:34)
- Gemensamma förutsättningar för utvecklingen av totalförsvaret 2025–2030
- Inriktning för civilt försvar 2025–2030
- Den nationella cybersäkerhetsstrategin
- Digitaliseringsstrategin
- Försvarsindustristrategin
- Sveriges nationella plan för militär rörlighet 2024–2026
- Natos sju grundläggande krav på samhällelig resiliens
- EU strategi för lagerhållning
- Rymdens roll i ett nytt säkerhetspolitiskt läge
- Energipolitiska inriktningspropositionen
- Nationell trafikslagsövergripande plan för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033
- Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030

flera av regeringens publikationer, om än med olika ingångsvinklar.⁷ Strategin innehåller delvis ståndpunkter och prioriteringar som regeringen tidigare framfört i andra sammanhang, men här presenteras de samlat för att ge tydlig inriktning och vägledning för det fortsatta arbetet.

Näringslivet är en väsentlig del av Sveriges beredskap och en stor del av den samhällsviktiga verksamheten bedrivs av privata aktörer. Staten har i sitt ansvar för samhällets beredskap därför ett behov av att verka för att dessa verksamheter kan fortsatt bedrivas under kris, höjd beredskap eller krig. Även arbetsmarknadens parter har en viktig roll vid beredskapsplanering och för att upprätthålla målet för totalförsvaret.⁸ Ett starkt och stabilt näringsliv utgör en förutsättning för att staten ska kunna upprätthålla Sveriges förmåga att vid fredstida kriser, höjd beredskap och krig, trygga befolkningens överlevnad, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna eller bidra till det militära försvarets förmåga.

Det innebär att all samhällsviktig verksamhet är, direkt eller indirekt, beroende av privat-offentlig samverkan. För att den svenska försörjningsberedskapen ska utvecklas behöver därför privata företag utgöra en naturlig del av säkerställandet av de viktigaste samhällsfunktionerna. Företag äger en stor del av de resurser som behövs för att säkra försörjningen av varor och tjänster såväl i kriser som ytterst krig.⁹

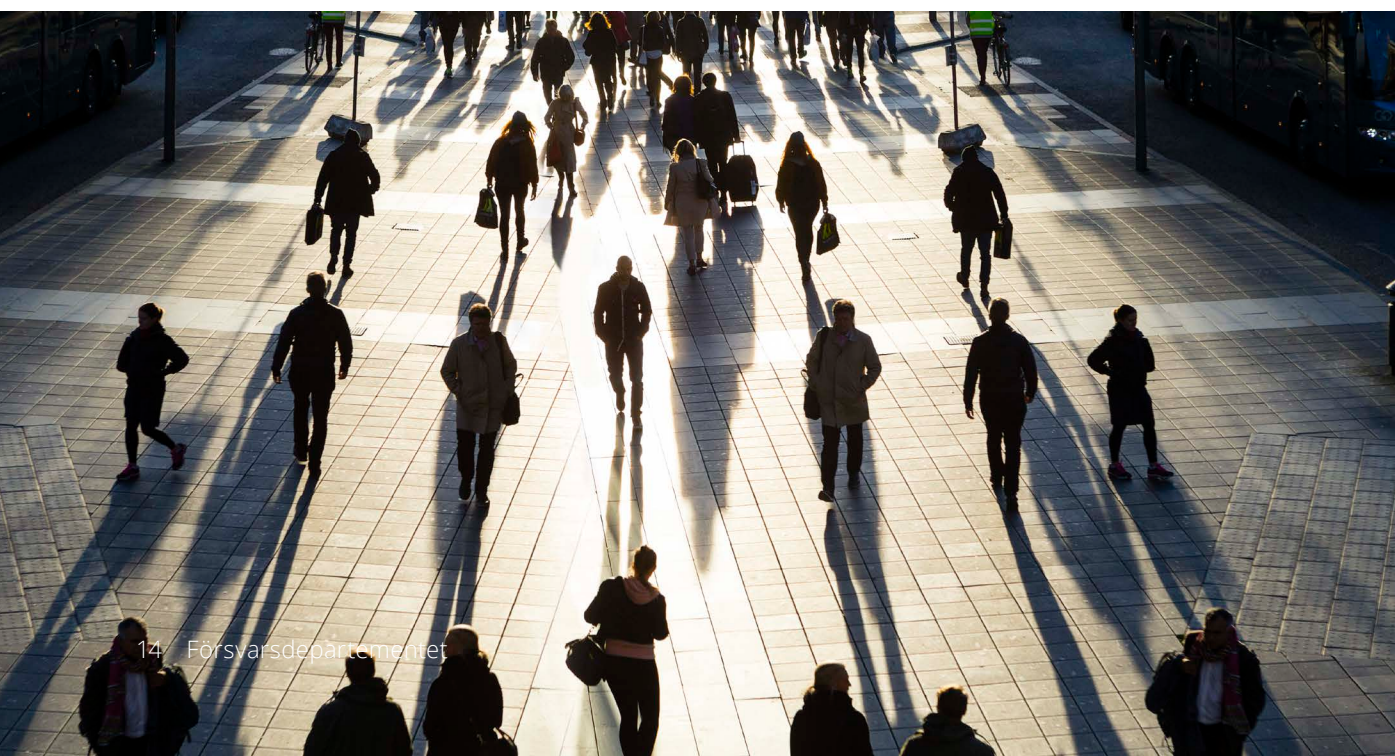
Föreliggande strategi har utarbetats med viktiga bidrag från både offentliga och privata aktörer.

7 Exempelvis: Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34). Nationell säkerhetsstrategi (skr. 2023/24:163). Nationell strategi för cybersäkerhet 2025–2029 (skr. 2024/25:121).

8 Prop. 2024/25:34 s. 62, 111 och s. 116–117.

9 Beredskap för företag, MSB, juli 2025 <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/krisberedskap--civilt-forsvar/beredskap-for-aktorer/beredskap-for-foretag/det-har-forvantat-foretag-gora/> Hämtat 2025-12-17.

Foto: Anna Molander/Bildhuset/TT

Från proposition till myndighetssamverkan

Regeringens proposition "Totalförsvaret 2025–2030" (prop. 2024/25:34) utgör regeringens inriktning, mål och ekonomiska ramar för totalförsvaret under perioden 2025–2030. Propositionen omfattar både militärt och civilt försvar och pekar ut att dessa två delar ska utvecklas samordnat.

För att konkretisera hur totalförsvaret ska utvecklas gemensamt fattade regeringen ett antal inriktningsbeslut, bland annat "Gemensamma förutsättningar för utvecklingen av totalförsvaret 2025–2030" (Fö2024/02054). Beslutet fungerar som ett inriktningsbeslut till berörda myndigheter och beskriver de grundläggande planeringsantaganden, krav och utgångspunkter som hela totalförsvaret ska arbeta efter.

I "Gemensamma förutsättningar för utvecklingen av totalförsvaret 2025–2030" (Fö2024/02054) beslutade regeringen även om ett särskilt uppdrag till MCF och Försvarsmakten att fortsatt främja och utveckla en samordnad planering inom totalförsvaret 2025–2030, och att som en del av uppdraget ta fram gemensamma utgångspunkter som kan användas som stöd för beredskapsmyndigheternas totalförsvarsförberedelser. En inriktning för uppdraget var att utgångspunkterna ska kunna användas av alla aktörer inom totalförsvaret som ett frivilligt stöd i deras totalförsvarsförberedelser. Myndigheterna redovisade detta uppdrag i rapporten "Gemensamma utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030" (FM2025 19772:2 MSB 2025 08877).

Som en del av den samlade styrningen tog regeringen även fram ett mer specifikt inriktningsbeslut för det civila försvaret: "Inriktning för civilt försvar 2025–2030" (Fö2024/0205). Detta dokument bryter ned den civila delen av totalförsvarets uppdrag, preciserar utvecklingsmål och tydliggör förväntningar på myndigheter, kommuner, regioner och andra civila aktörer.

1.3 Motståndskraft i samhällsviktig verksamhet behöver stärkas

För att uppnå målet för det civila försvaret är det viktigt att det finns förmåga att säkerställa de viktiga samhällsfunktionerna som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden och säkerhet. För att de viktiga samhällsfunktionerna ska fortsätta att fungera under fredstida kriser, höjd beredskap och ytterst krig är det avgörande att bygga motståndskraft i den samhällsviktiga verksamhet som upprätthåller de viktiga samhällsfunktionerna.

Ett fungerande näringsliv, handel med omvärlden och finansiell stabilitet är grundläggande faktorer för att upprätthålla samhällets funktionalitet på en så hög nivå som möjligt. Att upprätthålla handel med andra länder vid krigsfara och krig är inte bara viktigt för Sverige försörjningsförmåga. Andra EU- och Natoländer är i dag beroende av svenska varor och tjänster för att kunna upprätthålla sin försörjning och produktion av varor och tjänster av vikt för ländernas försvar.¹⁰

De risker som kan påverka möjligheterna att upprätthålla samhällsviktig verksamhet kan vara både av lokala, regionala, nationella och gränsöverskridande samt av både sektorsspecifika och sektorsövergripande slag. Det kan handla om olyckor, naturkatastrofer, hot mot folkhälsan såsom pandemier och hybridhot eller andra antagonistiska hot. Det sistnämnda kan inkludera terroristbrott, brottslig infiltration och sabotage.

10 Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34).

Foto: Bertil Ericson/TT

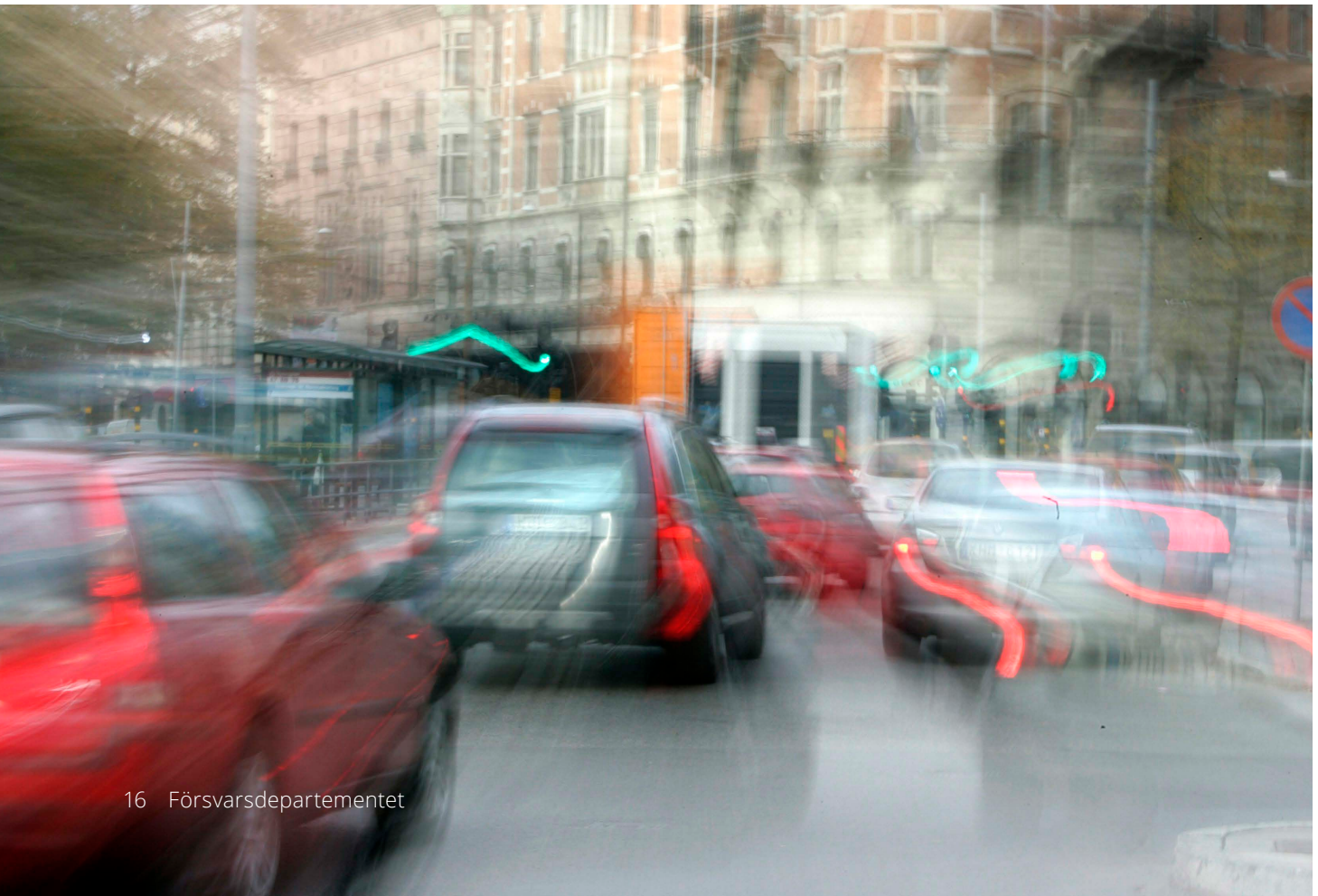

Foto: Michael Skoglund/Bildhuset/TT

1.3.1 Hot och risker

Regeringens nationella säkerhetsstrategi¹¹ presenterar en helhetsbild av hot och risker som behöver hanteras – från hybridhot till allvarliga olyckor och framtida pandemier. Säkerhetsläget, både i Sveriges närområde och globalt, kännetecknas i dag av instabilitet och osäkerhet. Regeringen framhåller i totalförsvarspropositionen för perioden 2025–2030¹² att ett väpnat angrepp mot Sverige eller dess allierade inte kan uteslutas, liksom inte heller användning av eller hot om militära maktmedel.

Hotbilden omfattar inte bara konventionella militära angrepp, utan också cyberattacker, sabotage, desinformation, terrorism och olika former av ekonomiska påtryckningar. Myndigheten för civilt försvar (MCF, tidigare Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB) och Försvarsmakten redogör att det aktuella säkerhetsläget därför ställer höga krav på ett Sverige som är motståndskraftigt, anpassningsbart och väl samordnat. Verksamheter, privata och offentliga, måste kunna hantera flera typer av hot samtidigt, skydda och upprätthålla samhällets mest kritiska funktioner samt bidra till att stärka Natos gemensamma säkerhet.

I inriktningsbeslutet för totalförsvaret framgick att MSB (numera MCF) och Försvarsmakten ska ta fram gemensamma utgångspunkter som kan användas som stöd för beredskapsmyndigheternas planering. Myndigheterna redovisade detta uppdrag i rapporten ”Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030”. I redovisningen beskrivs det säkerhetspolitiska läget, möjliga händelseutvecklingar och konsekvenser på samhället och slutsatser med förslag på vad som kan göras i syfte att stärka Sveriges planering och utveckling

11 Nationell säkerhetsstrategi (skr. 2023/24:163).

12 Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34).

Hybrida hot

Stater använder i ökande grad icke militära och militära maktmedel på sätt som kan ersätta, komplettera eller förbereda konventionellt militärt våld. Detta kan innefatta informationspåverkan, politiska påtryckningar, ekonomiska medel, cyberattacker, utnyttjande av migrationsströmmar för att skapa instabilitet, olaglig underrättelseverksamhet, användning av juridiska sårbarheter samt sabotage. Kritisk infrastruktur som undervattenskablar och rörledningar för kommunikation och energi utgör särskilt utsatta mål eftersom samhället är starkt beroende av dem.

Denna typ av sårbarheter innebär att fientliga aktiviteter kan genomföras på många områden och ofta utan att begränsas av geografiskt avstånd. Samtidigt är det ofta svårt att fastställa vem som ligger bakom, vilket försvårar möjligheten att avskräcka eller bemöta angrepp. Ofta kan det vara en kombination av olika aktiviteter och kan genomföras både öppet och dolt. Denna form av sammansatt påverkan benämns vanligtvis hybridhot.

Även om hybrida angrepp kan ingå i förberedelser för och vara ett inslag i väpnad konflikt, genomförs de i regel lågintensivt i fredstid. Det innebär att samhället behöver kunna hantera dem med både civila och militära resurser, utan att särskilda beredskapsnivåer har aktiverats. Att möta hoten kräver starkt lägesbild, utvecklad lednings och beslutsförmåga samt tätare samverkan mellan olika samhällssektorer, beslutsnivåer och mellan offentlig och privat verksamhet. Även internationella samarbeten behöver fördjupas. Regeringens ambition är därför att öka förmågan att upptäcka och bemöta denna typ av hot, samtidigt som samhällets sårbarheter minskar och motståndskraften stärks.

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har aktualiserat frågan om statens förmåga att upprätthålla samhällsviktiga tjänster och kritisk infrastruktur samt skydda viktiga grunddata även i kris och ytterst krig. Att försörjningen av grunddata fungerar är en förutsättning för att flertalet andra aktörer och funktioner ska kunna bedriva sin samhällsviktiga verksamhet. Det behövs grundläggande åtgärder för att höja robustheten i och säkerställa att staten i alla lägen har tillgång till samhällsviktiga system, tjänster och funktioner som hanterar grunddata.

Källa: Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25 :34).
För fördjupning se även "Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030" (FM2025 19772:2 och MSB 2025 08877) och FOI R 5118 SE.

av totalförsvaret under perioden 2025–2030. Dessa utgångspunkter beskriver vidare sju dimensionerande typsituationer som MSB (numera MCF) och Försvarsmakten föreslår kan användas och kompletteras av samhällets aktörer genom analyser utifrån respektive ansvarsområde, geografiska förutsättningar, kompetens och förmågor. Redovisningen kan användas som ett stöd av beredskapsmyndigheterna och andra aktörer i totalförsvaret i deras planering och totalförsvarsförberedelse.¹³

Regeringen framhåller i totalförsvarspropositionen för perioden 2025–2030 att totalförsvaret ska förbereda och planera för att under minst tre månader kunna möta och hantera ett krig i Europa som leder till allvarliga konsekvenser för samhällets funktionalitet. Denna tidsram syftar till att säkerställa både uthållighet och förmågan att successivt anpassa samhället till krigets krav.¹⁴ Parallellt behöver det civila försvaret skydda civilbefolkningen¹⁵ – särskilt utsatta och sårbara grupper – i enlighet med folkrättens grundläggande principer.¹⁶

Vidare redovisar den nationella risk- och sårbarhetsbedömningen¹⁷ som MSB (numera MCF) tagit fram 26 stycken särskilt allvarliga hot som bedöms utgöra synnerligen allvarliga risker för Sverige. De aktuella riskerna spänner över hela hotskalan från fredstida krissituationer till krig. Tillsammans representerar riskerna den breda och komplexa hotbild som Sverige står inför och som krisberedskapen och det civila försvaret måste kunna möta för att upprätthålla de viktiga samhällsfunktionerna och skydda civilbefolkningen.

Konsekvenserna för människors liv och hälsa, samhällets funktionalitet samt ekonomiska värden och miljö till följd av icke-antagonistiska hot kan i vissa fall vara av samma allvarlighetsgrad som vid väpnade angrepp. Genom att vidta åtgärder som minskar sannolikheten för eller mildrar konsekvenserna av sådana händelser kan motståndskraften stärkas och flera sårbarheter hanteras samtidigt. Motståndskraft genom bland annat systematiskt arbete med riskhantering och kontinuitetshantering inför och vid extrema väderhändelser och storskaliga infrastrukturhaverier bidrar exempelvis till att undvika och begränsa eventuella skador.¹⁸ Detta är av stor betydelse både på nationell nivå och inom EU- samt Natosamarbeten. Ju starkare motståndskraft ett medlemsland i EU eller allierad i Nato har var för sig, desto mer motståndskraftig blir både unionen och alliansen som helhet. Exempelvis, en förbättrad kapacitet inom det civila och i förekommande fall psykologiska försvaret spelar en central roll för att höja krisberedskapen och stärka Natoalliansens samlade förmåga till avskräckning.

13 Gemensamma förutsättningar för utvecklingen av totalförsvaret 2025–2030 (Fö2024/02054).

14 Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34).

15 Ibid.

16 Genèvekonventionen (IV) angående skydd för civilpersoner i krigstid (1949), art. 16.

17 MSB, 2025, "Nationell risk- och sårbarhetsbedömning (NRSB) 2025".

18 Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25 :34).

1.3.2 EU, Nato och Norden

Genom Sveriges medlemskap i EU och som allierad i Nato förstärks den internationella aspekten av landets motståndskraft och försvar. Nato utgör Sveriges främsta försvarspolitiska plattform. Som allierad i Nato förväntas Sverige kunna stödja andra allierade bland annat genom att tillhandahålla värdlandsstöd till allierade förband på svensk mark för att stödja militära operationer. Natos sju grundläggande krav på samhällelig resiliens är nära kopplade till det civila försvaret och den motståndskraft som varje allierad stat förväntas bygga upp. För att det civila försvaret ska kunna utnyttjas effektivt krävs både kunskap om vilka krav som ställs på aktörer inom olika sektorer och att planer är väl övade och implementerade. Vidare utgör en del av målet för det civila försvaret att inom ramen för Natos kollektiva försvar och uppgifter i övrigt, bidra till det militära försvarets förmåga. Det pekar tydligt på vilket ansvar Sverige som allierad har att bygga upp och prioritera denna uppgift.

Natos sju grundläggande krav på samhällelig resiliens – de så kallade NATO Baseline Requirements for National Resilience (NBR) – är:

- säkerställa politiskt beslutsfattande och centrala ledningsfunktioner
- resilient energiförsörjning
- effektiv hantering av okontrollerade befolkningsrörelser
- resilienta system för livsmedels- och dricksvattenförsörjning
- hantering av stora masskadeutfall och hälsokriser
- resilienta civila kommunikationssystem
- resilienta transportsystem

Vidare utgör EU-medlemskapet en tydlig styrningsram gällande arbete med stärkt motståndskraft i samhällsviktig verksamhet. Sveriges säkerhetspolitik påverkas av policyer, standarder, internationell reglering och styrande dokument. På lagstiftningsområdet styrs utvecklingen främst av EU-samarbetet som även ramar in medlemsstaternas arbetssätt. Utifrån det allvarliga omvärldsläget har EU i närtid föreslagit ett stort antal åtgärder som syftar till att stärka EU:s motståndskraft.

Sveriges geografiska närområde är mycket viktigt ur ett säkerhets- och beredskapsperspektiv. Vi har flera gemensamma risker och kritiska faktorer inom Norden, därav är det nordiska samarbetet särskilt viktigt och högt prioriterat. Här finns nordiska grupperingar inrättade som speglar arbetet på EU-nivå i syfte att dela kunskap och kompetens, metoder och resultat för att generöst och produktivt stärka varandra.

Aktuella förslag på åtgärder från EU för att stärka EU:s motståndskraft

Niinistörapporten

I oktober 2024 presenterades en rapport som analyserade hur EU kan stärka sin beredskap för att kunna försvara sig mot olika slags hot – ytterst väpnade angrepp. Rapporten, uppdelad i nio kapitel, syftar till att belysa roller EU ännu inte har men kan utveckla. Rapporten utgör ett underlag för kommissionens och den höga representantens initiativ under mandatperioden 2024–2029 för att bedriva beredskapsarbete på ett mer koordinerat och främatsyftande sätt som motverkar byråkratisk tröghet och stuprörstendenser. I rapporten uppmanas till ett europeiskt kulturskifte i synen på försvar och säkerhet där EU behöver förändras och ta ett rejält kliv framåt för att kunna skapa en gemensam och solidarisk europeisk beredskap. Vikten av att EU måste vara förberett, fungera och kunna vara handlingskraftigt i alla lägen, det vill säga vara motståndskraftigt, understryks. Det innebär ett nära samarbete mellan privat- och offentlig verksamhet och förmåga att säkerställa beroenden och flöden i hela EU.

Vitbok för att stärka den europeiska försvarsberedskapen till 2030

I mars 2025 presenterade kommissionen och EU:s höga representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik en vitbok för att stärka den europeiska försvarsberedskapen. Fem områden lyfts som centrala för att stärka EU:s försvarsberedskap: 1) åtgärda identifierade kritiska förmågegap, 2) öka militärt stöd till Ukraina, 3) stärka Europas försvarsindustriella bas, 4) fördjupa partnerskap och 5) öka tillgången till försvarsfinansiering. Medlemsstaterna behöver bland annat åtgärda kritiska förmågegap inom sju förmågeområden: luft- och robotförsvar; artillerisystem; ammunition och robotar; obemannade system och motmedel; militär rörlighet; AI, kvantteknik, cyber och telekrig; samt strategisk förmåga, stridsförmåga och skydd av kritisk infrastruktur.

Den europeiska beredskapsunionsstrategin

I mars 2025 presenterade kommissionen och EU:s höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik en europeisk beredskapsunionsstrategi. EU:s beredskapsunionsstrategi omfattar sju områden: Förutseende och framsyn, motståndskraft i samhällsviktig verksamhet, befolkningens beredskap, samarbete mellan offentliga och privata aktörer, civil militär samverkan, krishantering och slutligen partnerskap utanför EU. Strategin innehåller 63 åtgärder, varav 30 nyckelåtgärder ska genomföras

2025–2027, för att främja en beredskapsunion och en kultur av ”inbyggd beredskap”.

Den europeiska strategin för inre säkerhet

Strategin syftar till att främja en förändrad syn på inre säkerhet, som involverar medborgare, företag, forskare och civilsamhället. Säkerhetsaspekter ska inkluderas i utvecklingen av nya initiativ (”whole of society approach”); lagstiftning, politik och program, inklusive EU:s utrikespolitik. Strategin är nära förbunden med EU:s strategi för en beredskapsunion och vitboken om europeisk försvarsberedskap 2030 som nyligen presenterades. Strategin innehåller även åtgärder för att bidra till en regelbunden EU intern hotbildsanalys, som kan bidra till risk- och hotbildsanalyser.

Handlingsplanen för kabelsäkerhet

Planen presenterades av kommissionen i februari 2025 och syftar till att öka säkerheten och motståndskraften för EU:s undervattensinfrastruktur som omfattar såväl elektronisk kommunikation som el. Handlingsplanen behandlar bland annat finansiering av sjökablar inklusive smarta kablar, kabelprojekt av europeiskt intresse, stresstester samt åtgärder för stärkt reparationsförmåga. Handlingsplanen innehåller därutöver förslag om dialog och projekt med privata sektorn för att stärka motståndskraften i infrastrukturen, förbättrad övervakning av undervattensinfrastruktur liksom att kraftfullare verka mot den ryska så kallade skuggflottan. Handlingsplanen lyfter även fram att samverkan bör öka och synergier sökas med Nato på området. Handlingsplanen inkluderar dels nya åtgärdsförslag, dels en sammanställning av redan beslutade eller föreslagna åtgärder på EU- och nationell nivå.

2. CER-direktivet stärker Sveriges motståndskraft

I Sverige pågår arbete med att stärka det civila försvaret och samhällets krisberedskap inom ramen för det nationella beredskapssystemet.²⁰ Viktiga samhällsfunktioner ska säkerställas i hela hotskalan och verksamhetsutövare som tillhandahåller samhällsviktig verksamhet ska identifieras. CER-direktivet innebär att Sverige måste ställa krav på motståndskraft för kritiska verksamhetsutövare.

2.1 Beskrivning av CER-direktivet

CER-direktivet ställer krav på medlemsstaterna att vidta särskilda åtgärder med syfte att säkerställa att samhällsviktiga tjänster²¹ tillhandahålls på ett obehindrat sätt på den inre marknaden, att identifiera kritiska verksamhetsutövare²² samt att stötta kritiska verksamhetsutövare i uppfyllandet av de skyldigheter som åläggs dem.

Direktivet fastställer även skyldigheter för kritiska verksamhetsutövare som syftar till att stärka deras motståndskraft och förmåga att tillhandahålla samhällsviktiga tjänster (artikel 1). Medlemsstaterna ska identifiera de kritiska verksamhetsutövarna för de sektorer och undersektorer som anges i direktivets bilaga (artikel 6). Medlemsstaterna ska säkerställa att kritiska verksamhetsutövare gör en riskbedömning som ska innehålla en redogörelse för alla relevanta risker för naturolyckor och risker orsakade av människan som skulle kunna leda till en incident, inbegripet risker av sektorsövergripande eller gränsöverskridande slag, olyckor, naturkatastrofer, hot mot folkhälsan och hybridhot samt andra antagonistiska hot, inklusive terroristbrott (artikel 12).

Medlemsstaterna ska vidare säkerställa att kritiska verksamhetsutövare på grundval av bland annat riskbedömningen vidtar lämpliga och proportionella tekniska, säkerhetsmässiga och organisatoriska åtgärder för att säkerställa sin motståndskraft. Medlemsstaterna ska säkerställa att kritiska verksamhetsutövare har och tillämpar en plan för motståndskraft (artikel 13).

20 Exempel på relevanta regleringar för det svenska beredskapssystemet: säkerhetsskyddslagen (2018:585), lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt, förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap och förordningen (2022:525) om civilområdesansvariga länsstyrelser.

21 Se definition på s. 37.

22 I denna strategi används begreppet kritiska verksamhetsutövare. Se definition på s. 37.

Samspelet mellan EU regleringar som syftar till att stärka motståndskraften

CER direktivet och NIS 2 direktivet ställer krav på riskhantering, kontinuitetshantering, incidentrapportering och löpande säkerhetsåtgärder. Tillsammans utgör de ett ramverk för kontinuerligt och systematiskt säkerhetsarbete. Direktiven är kompletterande vilket kräver att deras tillämpning är konsekvent. Det innebär bland annat att de verksamhetsutövare som identifieras som kritiska enligt CER direktivet också ska betraktas som väsentliga verksamhetsutövare enligt den kommande cybersäkerhetslagen som genomför NIS 2 direktivet. Vidare utgör DORA förordningen en specialreglering för finanssektorn i förhållande till NIS 2 direktivet.

NIS 2 direktivet och CER direktivet omfattar samma entiteter i sektorerna bankverksamhet och finansmarknadsinfrastruktur. DORA förordningen omfattar å andra sidan betydligt fler entiteter då dess tillämpningsområde täcker merparten av den finansiella sektorn. Stora delar av CER direktivet ska inte heller tillämpas på kritiska entiteter inom sektorerna bankverksamhet och finansmarknadsinfrastruktur (artikel 8 CER direktivet).

Både CER direktivet och NIS 2 direktivet ställer krav på att nationella strategier antas som fastställer bland annat strategiska mål, med syfte att uppnå en stark motståndskraft hos kritiska verksamhetsutövare (enligt CER direktivet) respektive upprätthålla en hög nivå av cybersäkerhet (enligt NIS 2 direktivet).

Vid utformningen av denna strategi har hänsyn tagits till den hybridkaraktär som hot mot kritiska verksamhetsutövare kan ha där strategin främjar utökat samarbete mellan behöriga myndigheter enligt CER , NIS 2 direktiven och DORA förordningen. Detta samarbete omfattar utbyte av information om cybersäkerhetsrisker, cyberhot och cyberincidenter samt icke cyberrelaterade risker, hot och incidenter, i samband med tillsynsuppgifter. Vidare har Sverige sedan mars 2025 en cybersäkerhetsstrategi enligt kraven i NIS2 direktivet.

I direktivets bilaga anges elva sektorer:

- energi, med undersektorerna elektricitet, fjärrvärme och fjärrkyla, olja, gas och vätgas
- transport, med undersektorerna luftfart, järnväg, vatten, väg och kollektivtrafik
- bankverksamhet
- finansmarknadsinfrastruktur
- hälso- och sjukvård
- dricksvatten
- avloppsvatten
- digital infrastruktur
- offentlig förvaltning
- rymden
- produktion, bearbetning och distribution av livsmedel.

Direktivet ställer krav på varje medlemsstat att identifiera och upprätta en förteckning över de kritiska verksamhetsutövarna för de sektorer, och undersektorer som omfattas av direktivet. Medlemsstaterna ska när så är nödvändigt och minst vart fjärde år se över och när så är lämpligt uppdatera förteckningen över identifierade kritiska verksamhetsutövare. Medlemsstaterna ska, som nämns i avsnitt 1, även genomföra en nationell riskbedömning och anta en nationell strategi för att stärka kritiska verksamhetsutövaras motståndskraft.

CER-direktivet fokuserar på stärkt motståndskraft i bred bemärkelse, och kritiska verksamhetsutövaras riskbedömningar ska ta hänsyn till alla relevanta risker. Direktivet angränsar till flera andra EU-rättsakter, såsom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2555 av den 14 december 2022 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972 och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148 (NIS 2-direktivet) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2554 av den 14 december 2022 om digital operativ motståndskraft för finanssektorn och om ändring av förordningarna (EG) nr 1060/2009, (EU) nr 648/2012, (EU) nr 600/2014, (EU) nr 909/2014 och (EU) 2016/1011 (DORA-förordningen), vilka riktar in sig på mer specifika aspekter av motståndskraft – cybersäkerhet respektive digital operativ motståndskraft – inom de sektorer och verksamheter som CER-direktivet identifierar som kritiska. De kompletterar CER-direktivet genom att ge detaljerade krav inom sina respektive områden, medan CER-direktivet fungerar som en övergripande ram för motståndskraft med särskilda krav på kritiska verksamhetsutövare.

2.2 Sveriges beredskapssystem

Sedan 2015 har Sverige stegvis förstärkt satsningarna på att utveckla ett totalförsvär som är anpassat till dagens säkerhetsutmaningar. Detta omfattar både det militära och det civila försvaret. Det civila försvaret, enligt gällande försvarspolitiska beslut, avser de insatser som görs av statliga myndigheter, kommuner och regioner, näringslivet, frivilligorganisationer, arbetsmarknadens parter, trossamfund, privatpersoner samt aktörer inom förenings- och kulturlivet för att förbereda landet för krig. Målet för det civila försvaret är bland annat att ha förmågan att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och skydda civilbefolkningen.²³

23 Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34).

Den svenska beredskapsstrukturen

Enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap ska statliga myndigheter genom sin verksamhet minska sårbarheten i samhället och utveckla en god förmåga att hantera sina uppgifter vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. Ansvar och roller styrs bland annat av förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap. Det finns 67 statliga myndigheter (varav 21 länsstyrelser) som är så kallade beredskapsmyndigheter. Det är myndigheter med särskilda uppgifter inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. Majoriteten av dessa beredskapsmyndigheter ingår i 12 beredskapssektorer. För varje sektor finns en sektorsansvarig myndighet som leder arbetet med att samordna åtgärder både inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap.

Länsstyrelserna har även ett regionalt geografiskt områdesansvar enligt förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion vilket bland annat innebär att de har ett särskilt ansvar för samordning inom respektive län. Landets 21 län är indelade i sex civilområden, och i varje civilområde finns en civilområdesansvarig länsstyrelse. Den civilområdesansvariga länsstyrelsen ska verka för att totalförsvaret inom civilområdet får en enhetlig inriktning, samverka med Försvarmakten, och samordna civila försvarsåtgärder som högsta civila totalförsvarsmyndighet inom civilområdet vid höjd beredskap.

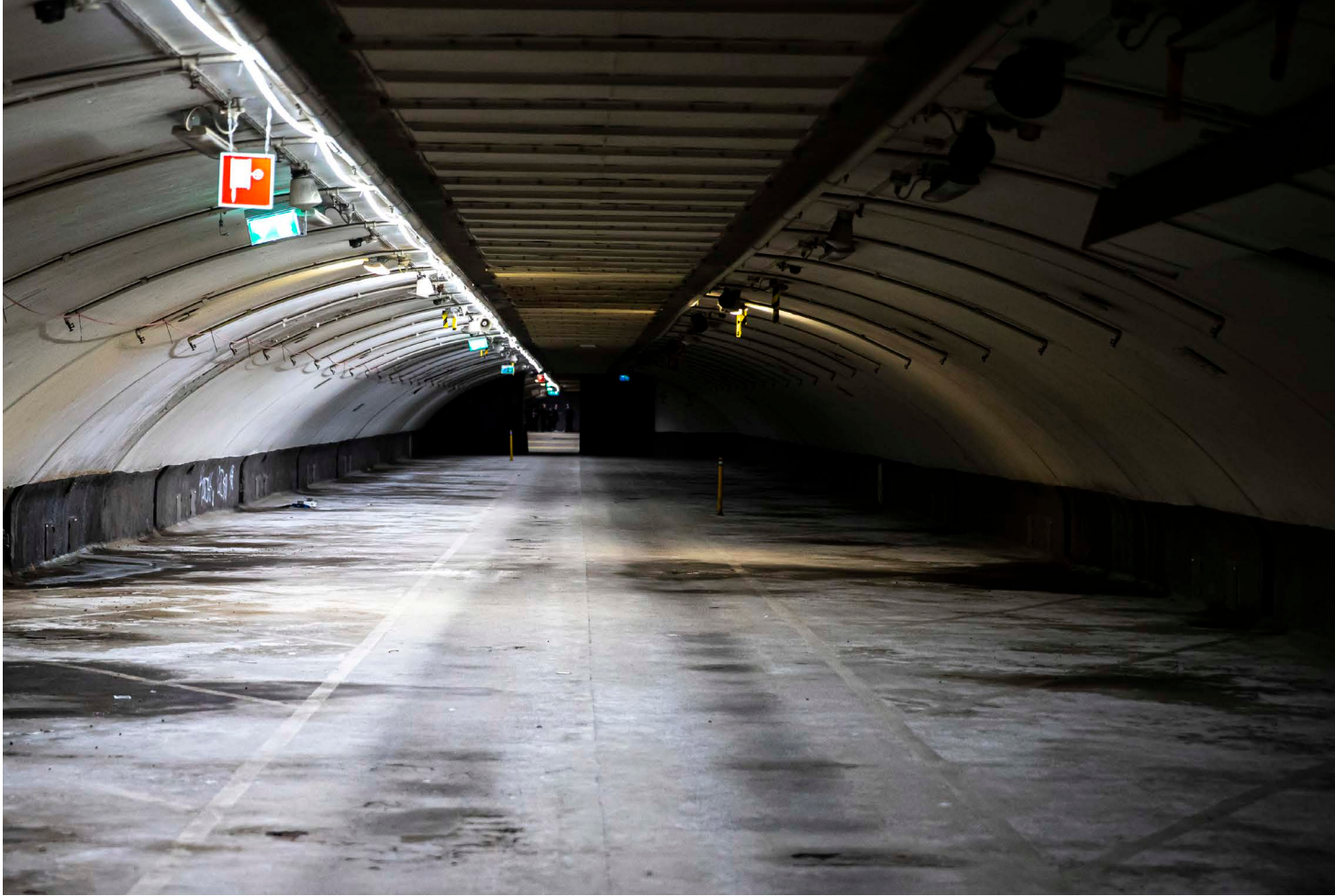
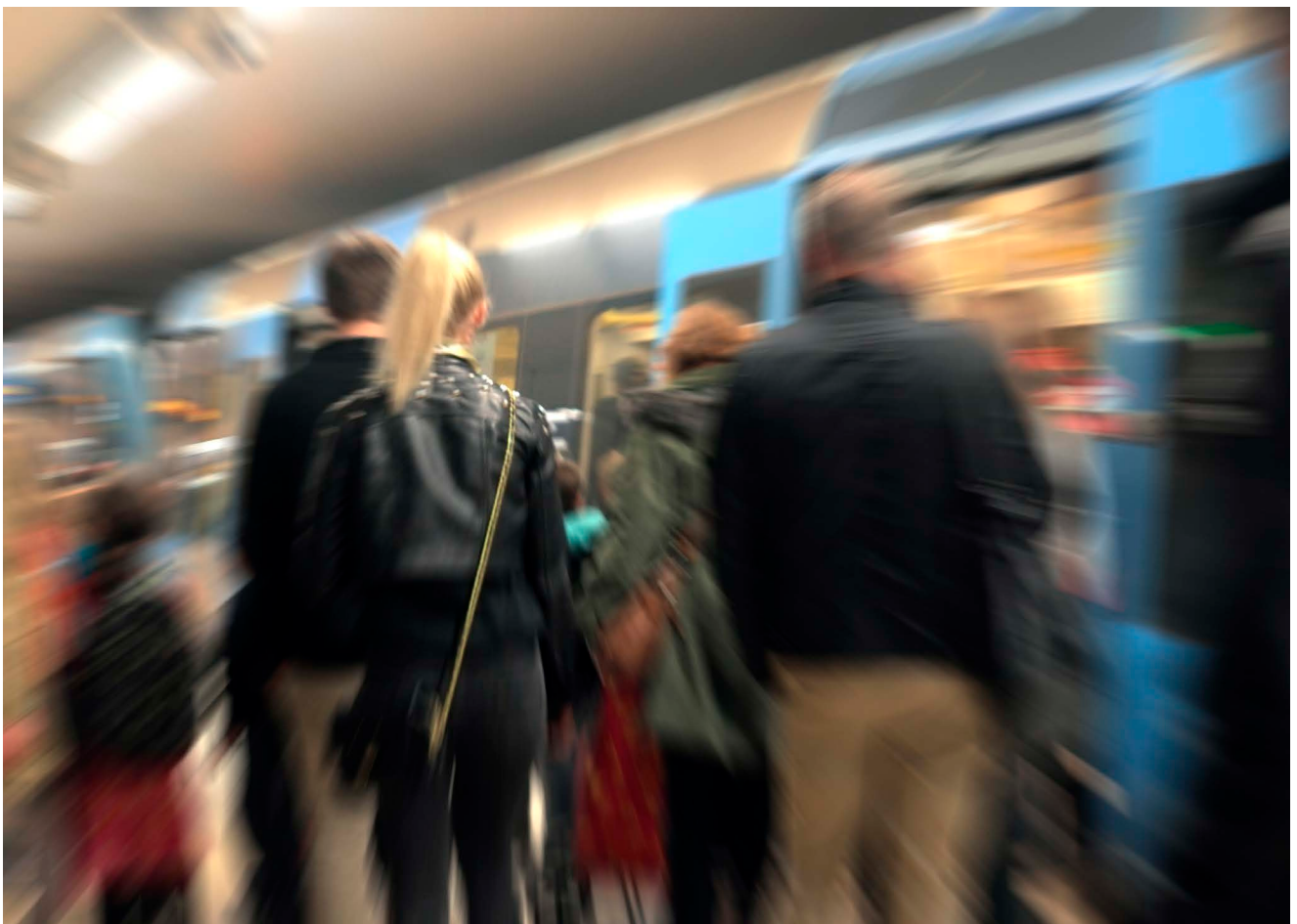

Foto: Niklas Forsström/Regeringskansliet

Vissa statliga myndigheter har genom förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap tilldelats särskilda uppgifter som beredskapsmyndigheter (18 §), och några av dessa har även rollen som sektorsansvariga, med ansvar för att samordna beredskapsmyndigheter inom respektive sektor (24 §). Det finns idag 12 sektorer och 67 statliga myndigheter (varav 21 länsstyrelser) som är så kallade beredskapsmyndigheter. I regeringens beslut ”Inriktning för civilt försvar 2025–2030” framgår det att beredskapsmyndigheterna ska bidra till att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna.

Därtill har vissa länsstyrelser i uppgift att vara civilområdesansvariga, vilket innebär att de ska leda och samordna det civila försvaret inom landets sex civilområden. Eftersom många olika aktörer är inblandade och ansvaret är uppdelat på flera nivåer är strukturen för det civila försvaret mer mångfacetterad än den för det militära försvaret. Tillsammans utgör de ett komplext landskap där uppbyggnaden och utbyggnaden av totalförsvaret medför ett växande behov av uppföljning, utvärdering samt tydligare inriktning och styrning. Beredskapsmyndigheterna ska arbeta med konkret planering och förberedelse inför höjd beredskap och varje beredskapsmyndighet har ett ansvar att vidta de åtgärder som behövs. De sektorsansvariga myndigheterna ska ansvara för att det bedrivs ett arbete för en sammanhängande planering i varje sektor och att det i respektive sektor finns förmåga att lösa uppgifter vid höjd beredskap. De regionala perspektiven ska beaktas i planeringen och samordning ska ske med civilområdesansvariga länsstyrelser.

Det finns också en samordning på olika nivåer, i det så kallade geografiska områdesansvaret:

- lokal nivå (kommuner)
- regional nivå (länsstyrelser)
- högre regional nivå (civilområdesansvariga länsstyrelser)
- nationell nivå (regeringen, där myndigheter stödjer regeringen i hanteringen).

MSB (numera MCF) har tagit fram en lista över viktiga samhällsfunktioner. Listan fungerar som en utgångspunkt för att identifiera den samhällsviktiga verksamhet som upprätthåller de viktiga samhällsfunktionerna.²⁴

2.3 Sveriges beredskapssystem i förhållande till CER-direktivet

CER direktivet har påverkan på det svenska beredskapssystemet eftersom det syftar till att säkerställa att samhällsviktiga tjänster kan upprätthållas även vid allvarliga störningar, vilket är ett centralt mål för Sveriges totalförsvar. CER-direktivet kräver att medlemsstaterna utifrån sin nationella strategi och sin riskbedömning identifierar de kritiska verksamhetsutövare som tillhandahåller samhällsviktiga tjänster som ska omfattas av särskilda krav på motståndskraft.

Foto: Johan Strindberg/Bildhuset/TT

Det svenska beredskapssystemet är utformat för att skapa förmågan att förebygga och hantera fredstida krissituationer, krigsfara och ytterst krig. Att Sverige och de kritiska verksamhetsutövarna arbetar med sin motståndskraft är en förutsättning för detta. CER-direktivet ställer övergripande krav på medlemsstaterna, men lämnar stort utrymme för hur strategin ska utformas, vilket gör det möjligt att anpassa den till den befintliga beredskapsstrukturen.

²⁴ Lista med viktiga samhällsfunktioner – Utgångspunkt för att stärka samhällets beredskap, MSB 1844, 2023.

Foto: Hasse Holmberg/TT

3. Regeringens inriktning

Regeringens vision²⁵ är att Sverige år 2030 har god motståndskraft mot alla typer av samhällsstörningar, i kris och i krig där samhällsviktig verksamhet i tillräcklig omfattning är skyddad och robust.

För att uppnå visionen till 2030 och varaktiga resultat krävs ett brett engagemang från alla samhällsaktörers sida. Samhällets motståndskraft handlar om förberedelser för de många typer av störningar som kan drabba ett modernt samhälle och förutsätter att samhället har förmåga att stå emot, och sedan snabbt återhämta sig. Vidare behöver de viktigaste samhällsfunktionerna vara säkerställda där det finns en bred förmåga att upprätthålla dessa på såväl nationell, högre regional, regional som lokal nivå. Sverige behöver ett beredskapssystem som kan säkerställa tillhandahållandet av de viktigaste samhällsfunktionerna, stärka kritiska verksamheters motståndskraft samt förbättra det gränsöverskridande samarbetet mellan behöriga myndigheter.

På nästa sida redogörs för regeringens strategiska mål, grupperade i två fokusområden vilka syftar till att utgöra en inriktning i arbetet med att säkerställa ett samhälle med hög förmåga att motstå störningar i samhällsviktig verksamhet.

Foto (höger): Niklas Forsström/
Regeringskansliet

Foto (vänster): Johannes Frandsen/
Regeringskansliet

25 Likt vad som framgår av målbilderna i Nationell säkerhetsstrategi (skr. 2023/24:163).

3.1 Fokusområde A: Ett motståndskraftigt Sverige

Det första fokusområdet omfattar mål som rör behovet av en tydlig styrning, ansvarsfördelning, processer och samordning i det fortlöpande arbetet med att stärka motståndskraften i samhällsviktig verksamhet.

Strategiska mål:

- Det finns väl fungerande system och processer för att identifiera samhällsviktig verksamhet och samhällsviktig verksamhet som är nödvändig för totalförsvaret.
- Arbetet med att identifiera, ställa krav på och utöva tillsyn över ”kritiska verksamhetsutövare” enligt CER-direktivet fungerar väl.
- Arbetet med att ge stöd till ”kritiska verksamhetsutövare” enligt CER-direktivet är effektivt och fungerar väl.
- Det finns en väl fungerande privat-offentlig samverkan inom alla beredskapssektorer och regionala nivåer.
- Inom beredskapssystemet finns förmåga att vid händelser längs hela hotskalan samverka och bidra till aktuell lägesbild.
- Inom beredskapssystemet finns förmåga att vid händelser i hela hotskalan prioritera samhällsviktig verksamhet inom och mellan de viktiga samhällsfunktionerna.
- Det är tydligt för samtliga aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet hur de ska arbeta och planera för att ha en tillräcklig motståndskraft i verksamheten.
- Den parallella tillämpningen av CER- och NIS 2-direktiven genomförs på ett tydligt sätt.

Foto: Niklas Forsström/Regeringskansliet

Foto: Camilla Cherry/TT

3.2 Fokusområde B: Systematiskt och effektivt arbete för stärkt motståndskraft i samhällsviktig verksamhet

Det andra fokusområdet omfattar mål som rör arbetet med att stärka motståndskraften hos verksamhetsutövare som bedriver samhällsviktig verksamhet.

Strategiska mål:

Verksamhetsutövare som bedriver eller tillhandahåller samhällsviktig verksamhet;

- Bedriver ett systematiskt arbete med riskhantering och kontinuitetshantering.
- Har säkerställt sin förmåga för incidentrapportering och -hantering.
- Har säkerställt sina leveranskedjor och hanterat beroenden.
- Har säkerställt sitt fysiska skydd och personalsäkerhet.
- Har säkerställt tillgång till kompetent personal på alla nivåer inom verksamheten.
- Genomför övningar, tester, uppföljning och anpassning samt utveckling för att öka motståndskraften.

4. Genomförande och uppföljning

Strategins handlingsplan (se bilagd handlingsplan) innehåller ett antal aktiviteter som svarar mot regeringens inriktning och kraven i CER-direktivet. Regeringen kommer vid behov att följa upp, utvärdera och justera innehållet i handlingsplanen, till exempel genom att tillföra aktiviteter för att stegvis uppnå målen ovan.

Foto: Pontus Lundahl/TT

Foto: Niklas Forsström/Regeringskansliet

Centrala begrepp i strategin

Beredskapssystemet

Sveriges beredskap handlar om förmågan att förebygga och hantera fredstida krissituationer, krigsfara och ytterst krig. Förmågan skapas i hela samhället, hos myndigheter, kommuner, regioner, företag och andra organisationer samt frivilliga. Alla som bor i Sverige har ansvar för beredskapen. Beredskapsstrukturen och de 12 beredskapssektorerna har en central roll i det svenska beredskapssystemet. Länsstyrelserna och de civilområdesansvariga länsstyrelserna har även ett geografiskt områdesansvar. Detta beskrivs närmare i avsnitt 2.2.

Kritiska verksamhetsutövare

Med kritisk verksamhetsutövare avses verksamhetsutövare som tillhandahåller samhällsviktiga tjänster och som har identifierats i enlighet med artikel 6 i CER-direktivet. I denna strategi används begreppet kritiska verksamhetsutövare för direktivets begrepp kritiska entiteter.

Motståndskraft

Med motståndskraft avses en verksamhetsutövares förmåga att förebygga, skydda mot, reagera på, stå emot, begränsa, absorbera, anpassa sig till och återhämta sig från en incident.²⁶

Samhällsviktig verksamhet

Samhällsviktig verksamhet avser verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet.²⁷

Viktig samhällsfunktion

Med uttrycket viktig samhällsfunktion avses en samhällsfunktion som är nödvändig för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet, till exempel energi, hälso- och sjukvård, livsmedelstillverkning, socialtjänst och LSS-verksamhet²⁸, utbildning för barn och elever, betalningsförmedling och transporter. De viktiga samhällsfunktionerna upprätthålls och säkerställs av samhällsviktiga verksamheter. För att säkra viktiga samhällsfunktioner krävs att samhällsviktig verksamhet kopplad till funktionerna är identifierad samt att prioritering är planerad, övad och att den följts upp.²⁹

Samhällsviktig tjänst

Samhällsviktig tjänst är ett centralt uttryck i CER-direktivet och definieras som en tjänst som är avgörande för att upprätthålla centrala samhällsfunktioner, ekonomisk verksamhet, folkhälsa och allmän säkerhet, eller miljön. Uttrycket samhällsviktig tjänst används enbart i förhållande till kritiska verksamhetsutövare.

26 Artikel 2.2 i CER-direktivet.

27 Förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.

28 Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

29 Vägledning för att identifiera samhällsviktig verksamhet som är nödvändig för totalförsvaret, MSB2275, november 2023, <https://rib.msb.se/filer/pdf/30508.pdf>

Regeringskansliet

Växel: 08-405 10 00

www.regeringen.se